19.5.2025

Lausunto hallituksen esityksestä laeiksi veronkantolain sekä veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 5 b §:n muuttamisesta

HE 39/2025 vp

Esityksen tarkoituksena on selkeyttää verojen maksujen ja palautusten käyttämistä verojen suoritukseksi. Tavoitteena on vähentää verojen maksamisesta ja maksutilanteen selvittämisestä yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Lisäksi tavoitteena on mahdollistaa nykyistä laajemmin maksutapa, jossa maksut kohdistetaan verovelvollisen kaikkien verojen suoritukseksi. Ehdotetuilla muutoksilla on myös tarkoitus mahdollistaa yrityksille verojen suorittaminen yhtä viitenumeroa käyttämällä.

Yleistä

Yritykset ja yrittäjät kokevat pääsääntöisesti hyvin hankalaksi nykyisen verojen maksu- ja palautus-järjestelmän. Erityisen ongelmallista on arvonlisäveron palautusten käsittelyn viipyminen sekä maksujen tai palautusten käyttäminen vasta tulevaisuudessa erääntyviin veroihin. Lisäksi maksujen ja palautusten koroista syntyvien senttikirjausten selvittely koetaan varsin turhauttavaksi niin yrityksissä kuin tilitoimistoissakin.

Verojen maksujen ja palautusten käsittelyyn ja selvittelyyn käytetään yrityksissä aivan valtavasti aikaa. Kuten esityksessäkin on todettu, tästä aiheutuu Taloushallintoliiton suorittaman kyselyn mukaan vuositasolla jopa 500 000 tarpeetonta työtuntia ja lähes 15 miljoonan euron edestä turhaa työtä tilitoimistoissa ja yrityksissä. Myös Verohallinnolle on aiheutunut tästä runsaasti neuvontatarvetta ja maksujen virheselvittelyjä. Saadun palautteen perusteella edes Verohallinnon omat virkailijat eivät kuitenkaan läheskään aina ole osanneet asian selvittelyssä auttaa.

Ongelmat ovat olleet esillä jo vuosia ja aikaisemmat korjausyritykset ovat jääneet keskeneräisiksi. Tämän vuoksi Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY) pitää erittäin tärkeänä, että ongelmia yritetään nyt ratkaista ja järjestelmää selkiyttää, sekä samalla osaltaan helpottaa yritysten hallinnollista taakkaa.

Uusi maksuviite

Mikro- ja yksinyrittäjät pitää sinänsä ymmärrettävänä pyrkimystä siirtyä asiakasviitteen käyttämiseen. Kuitenkin suurin hyöty tästä syntyy Verohallinnolle eikä niinkään yrityksille. Eri verolajeilla on erilainen kirjanpitokäsittely ja sen vuoksi kirjanpidossa on pystyttävä erittelemään, mitä veroja on maksamatta. Erityisesti tämä korostuu tilinpäätöstä tai välitilinpäätöstä tehtäessä. Samoin esimerkiksi yritysjärjestelyissä ja muissa yritystoiminnan vastuiden selvittelytilanteissa on tärkeää pystyä selvittämään konkreettisesti, mitä veroja ja niiden eriä on maksamatta.

Verolajien kirjanpitokäsittely on erilainen jo siitäkin syystä, että osa veroista kirjataan verovelvollisen oma-aloitteisesti tekemien ilmoitusten perusteella ja osa Verohallinnon lähettämillä laskuilla. Huomattava osa yrityksistä vastaanottaa Verohallinnon laskut verkkolaskuina ja kirjaustapa on tällöinkin erilainen kuin oma-aloitteisilla veroilla. Lisäksi suoriteperusteisesti laskettavat tilikauden päätöshetken tuloverot kirjataan eri

lailla kuin muut verot. MYRY pitääkin tärkeänä sitä, että verovelvollinen voi halutessaan jatkaa verolajikohtaisten viitenumeroiden käyttämistä myös jatkossa.

Yrityksissä ja tilitoimistoissa koetaan hankalana nykyinen maksujen ja palautusten käytön selvittely Omaverossa. Maksamattomien verojen saldon selvittäminen on erityisen työlästä, mikäli verovelvollinen ei syystä tai toisesta ole pystynyt maksamaan veroja eräpäivään mennessä. Osasuoritusten selvittely on varsinkin kirjanpidon kannalta tällöin pitkälti manuaalista käsityötä.

Myös esimerkiksi arvonlisäveron korjausilmoituksista aiheutuvat muutokset jo kohdistettuihin maksuihin ovat nykyisellään varsin työläitä selvittää.

Sanottujen seikkojen vuoksi Omaverosta tulisi olla saatavilla selkeä saldoraportti maksamatta olevista veroista sekä mitä maksuja ja palautuksia niihin on jo käytetty. Jatkossa tämä on entistäkin tärkeämpää, jos asiakasviitteeseen yhdistetään nykyistä useampia verolajeja.

MYRY pitää erittäin tärkeänä, että maksuja tai palautuksia ei käytetä vasta tulevaisuudessa erääntyviin veroihin ilman verovelvollisen nimenomaista suostumusta. Näitä tilanteita on käytännössä esiintynyt runsaasti, vaikka sen ei pitäisi edes olla mahdollista.

Negatiivisen arvonlisäveron palautuskäsittelyn keskeytyminen epämääräiseksi ajaksi on myös todella ongelmallista varsinkin mikro- ja yksinyrittäjien kassanhallinnan kannalta. Sama koskee tuloveron palautusten hitautta. Myös näiden ratkaisemiseen olisi kiinnitettävä huomiota.

MYRY pitää erittäin tärkeänä myös sitä, että verovelvollisella on aina oltava mahdollisuus pyytää käyttämättömän maksun palauttamista, jolloin se ei jää odottamaan tulevia erääntyviä veroja.

Toiminimiyrittäjien (liikkeen- ja ammatinharjoittajat) osalta yrityksestä tehtyjen maksujen käyttäminen muuhun kuin yritystoiminnan veroihin olisi erittäin ongelmallista. Yrittäjän henkilökohtaiset verot ja niiden maksut eivät kuulu yrityksen kirjanpitoon, jolloin yritystoiminnan verojen maksuksi tehtyjen suoritusten käyttämisestä henkilökohtaisiin veroihin aiheutuisi kirjanpidossa valtavasti ylimääräistä manuaalista työtä. Tällä on myös laajempaa merkitystä esimerkiksi yrityksen nettovarallisuuden kannalta ja sitä kautta jopa yritystoiminnan vaatiman rahoituksen saatavuuden kannalta. MYRY pitää erittäin hyvänä, että valmistelussa on luovuttu asiakasviitteen käyttöönottamisesta toiminimiyrittäjien osalta.

Palautusten käsittelyn muutokset

Mikro- ja yksinyrittäjät pitää suunnitelmia luopua veronpalautusten ns. eräpäiväkuittaamisesta ja oma-aloitteisten verojen palautusten säilyttämisestä lähtökohtaisesti hyvänä.

Oma-aloitteisten verojen palautuksille tulisi kuitenkin jatkossakin voida asettaa verovelvollisen haluama alaraja, jotta aivan pienet palautukset ja niiden selvittely eivät aiheuttaisi turhaa työtä ja kustannuksia.

Edellä on jo huomautettu siitä, että arvonlisäveron palautuskäsittelyn keskeytyminen epämääräiseksi ajaksi on todella ongelmallista varsinkin mikro- ja yksinyrittäjien kannalta. Käytännössä on esiintynyt lukuisia tilanteita, joissa varsinkin yksittäisen ison palautuksen käsittely on keskeytynyt hyvinkin pitkäksi ajaksi siitä huolimatta, että verovelvollinen on jo antanut asianmukaisen vastauksen saamaansa selvityspyyntöön. Tällä hetkellä Verohallinto ilmoittaa selvitystä vaativien palautusten keskimääräiseksi käsittelyajaksi peräti kahdeksan viikkoa, mutta käytännössä viive on usein ollut vielä paljon sitäkin pidempi. Nämä tilanteet aiheuttavat yrityksille vakavia kassanhallintaongelmia, kun tehtyihin hankintoihin sisältyvät arvonlisäverot on jo maksettu, mutta palautus jääkin epämääräiseksi ajaksi käsittelyjonoon. Usein on käynyt myös niin,

että edes asian käsittelijä ei ole kyennyt antamaan mitään selvää ajankohtaa milloin palautus on verovelvollisen käytettävissä. Tämän merkittävän ongelman ratkaisemiseen pitäisi löytää pikainen ratkaisu.

Voimaantulo ja ohjeistus

Esityksen mukaan muutokset tulisivat pääosin voimaan jo marraskuussa 2025. MYRY korostaa uudistuksen ohjeistuksen tärkeyttä ja kattavuutta.

Tällä hallituskaudella on toteutettu useita muutoksia verojärjestelmiin, joista on jo aiheutunut yrityksille aivan valtavasti hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. Esityksessä kuvattu tarve Verohallinnon tietojärjestelmien muutoksiin, joka Verohallinnon oman aiemman lausunnon mukaisesti toteutetaan kuitenkin vasta marraskuun puolessa välissä, antaa aiheen olettaa, että kattava ohjeistus saadaan tässäkin muutoksessa vasta hyvin lähellä sen voimaantuloa. Verovelvollisille jäävä aika muutoksen valmisteluun sekä kirjanpitojärjestelmien muuttamiseen on valitettavasti jälleen kerran jäämässä erittäin lyhyeksi.

MIKRO- JA YKSINYRITTÄJÄT RY

Liisa Hanén
toiminnanjohtaja